

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Desglça

Crec que en alguna altra ocasió ja he exposat la meua idea del poder, entès com un gran iceberg del qual només emergeix a la superfície una petita part. Exactament una vuitena part, que queda exposada a l'erosió. És el poder polític institucionalitzat. Els altres set vuitens de glaç submergits són poders opacs que resten ocults a l'escrutini públic. En el meu model, el poder polític institucionalitzat es veu condicionat per dos tipus de forces: d'una banda, s'aguanta sobre l'estructura dels poders submergits –els empresarials i els sindicals, els financers, els poders simbòlics del món artístic i intel·lectual, els de les burocràcies emparades per velles estructures d'estat, els poders mediàtics–; de l'altra, el poder polític està sotmès a l'escrutini d'una ciutadania que, en democràcia, confia en les seves institucions –govern, Parlament i sistema judicial– per tal que regulin els poders ocults i els posin al servei de l'interès general.

DONCS BÉ: LA METÀFORA de l'iceberg em permet fer unes consideracions que em semblen oportunes per als temps que vivim. La primera de totes és sobre la importància que els dos tipus de condicionaments als quals es veu sotmès el poder polític estiguin equilibrats. És a dir, és fonamental que la pressió de la ciutadania sobre les institucions sigui prou forta per evitar que els poders opacs –o “fàctics”, que n'havíem dit fa temps– puguin manipular-les al seu gust i es desviïn de la defensa de l'interès general. D'aquí la gravetat dels períodes en què la ciutadania es desentén de la política i, en canvi, la grandesa dels temps en què són els ciutadans els que marquen el rumb de la política. Per entendre'ns: la grandesa dels temps en què una Via Catalana d'un milió i mig o dos de ciutadans s'imposa a un àpat de 260 poderosos reunits a Fonteta, convidats pel seu caçador de majordoms.

EN SEGON LLOC, em sembla convenient observar que com que el poder polític institucionalitzat és el més visible, és el més fàcil de criticar. Vull dir que no és estrany que el poder polític esdevingui fàcilment l'ase dels cops de tots els conflictes actuals. A vegades de manera merescuda, per les seves debilitats a l'hora de deixar-se temptar –i comprar– pels altres poders, que hauria d'arbitrar de manera justa i imparcial. Però, sovint, el poder polític és injustament calumniat i, en conseqüència, debilitat en la seva autoritat. És significatiu que, a la sàtira política –aquí i a Polònia–, només hi aparegui el poder polític institucional, però escassament els poders fàctics ni els dels que mobilitzen els sentiments i les voluntats populars. I puc testimoniar com, en l'exercici de l'opinió publicada, és fàcil fer la crítica

ANDREY SOLOVYEV / GETTY IMAGES

Quan el poder institucional es desglça, els poders fàctics emergeixen

despietada de qualsevol polític sense risc de rebre'n cap conseqüència, mentre que és molt delicat tocar poders fàctics –i, no cal dir-ho, poders populars– i no sortir-ne escaldat.

L'ÚLTIMA REFLEXIÓ va sobre les conseqüències del canvi climàtic en el sistema de poders. Si, a causa d'un excés de temperatura, el poder polític institucionalitzat entra en una fase de desglç, els poders ocults comencen a emergir a la superfície i es veuen sotmesos també a l'escrutini públic. Ara bé: la voluntat popular perd el seu principal instrument de control sobre aquests poders. Segons el meu parer, ara estem en un d'aquests períodes de desglç: als poders fàctics se'ls comencen a veure les vergonyes, sí, però el poder polític, molt erosionat, no és capaç de domesticar-los. No dic que veure passar dificultats als poderosos no tingui la seva gràcia. Però no oblidem que l'única dificultat legítima és la que els hauria de posar un sistema democràtic sòlid, i, per tant, un poder polític institucionalitzat honest i respectat.